

SZÉKESFEJÉRVÁR.

Társadalmi hetilap.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer: szerdán és szombaton.

A lap ára
házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre . . . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt. 50 kr.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petítor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kréért igrtattatik be.
Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapest**: Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórész.
Bécsben: Ooppelik L. és Mosse Rudolf.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) címzendők: — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Anyagi érdekeink.

Nevezetes események előestéjén állunk s várjuk minden órán a koczka fordulását. Hazánk sokszor volt kitéve nagymérvű anyagi veszteségeknek, sokszor küzdött a legnagyobb veszélyekkel, de még anyagi érdekei eddigelé ily nagy mérvben veszélyeztetve nem voltak mint most.

Bizony elmondhatjuk, hogy furessán állunk. A mult évek a legkeserűbb nyomokat hagyták hátra. A mult években bekövetkezett krach, a folytonos rosz termés, a pénzügyi és anyagi állapotokat országsszerte majdnem tönkre tették; e mellett a rosz, gondatlan gazdálkodás az ország pénzügyi állapotát dulta fel annyira, hogy hitelünk külföld előtt is lehető legrosszabb lábon áll.

Segíteni kell a bajon, mert az országos bukás közel áll, segíteni kell gyorsan, nehogy a nemzet anyagi állapota sirját legyünk kénytelenek körülállani. — Ha valaha igaz volt, ugy most igaz az a közmondás: „segíts magadon az Isten is segít.” Sokat vártunk eddig arra, hogy mások segítsenek s ez volt megönlönk, mert míg mások segítettek, addig el is vitték a sápot s mi napról napra fogyatkozánk annyira, hogy az örvény szélére jutánk. Segítsünk tehát magunkon.

Nem elég a szép szó, hanem kell a tett is, pedig gyorsan, mert kéni veszedelem.

Rendezzük hitelviszonyainkat ott fönn, nehogy felülről jöjön a veszély, mert „capite faetet piscis.” Kormányunk a crisis pontján áll s erélylyel küzd a bécsi kormány ellen. Mi pártoljuk nézetét, de azt hisszük teljesen csak akkor törekedhetünk anyagi állapotunk javítására, ha önálló vánterületünk és önálló bankunk lesz. Ezáltal tisztázni lehet pénzügyi viszonyainkat s gyarapítani iparunkat, kereskedelmünket és a földművelést.

Óhajtjuk tehát először is azt, mit e nemzet

nagy tömege óhajt és kíván: legyen önálló bankunk és vánterületünk.

Most áttérünk saját anyagi érdekeinkre vonatkozva kisebb körünkre. Rendeznünk kell állapotainkat, hogy az uzsorától és a végelességnyedéstől meneküljünk, mert ezáltal hazánk elbukását érjük el.

Bizony sokféle teendő vár reánk e téren. Sokat és fontos dolgot kell munkálni, hogy jólétre vergődjünk. A nép közt terjesztetni kell a népségely-egyleteket, hogy ezáltal a szegény népet megmentsük az uzsorás kezektől s fegyvert adjunk kezébe mivel magukat megmenthetik, fentarthatják. Alakítsunk minél több népségely-egyletet, hogy a szegény nép ha megszorul ezekhez forduljon s itt olcsó kamaton pénzt kaphasson saját maga és vagyontája fentartására. — E megyében még kevés ily egylet van, a nép vezérei hassanak oda, hogy legalább minden nagyobb községben alakuljon néhány ily egylet.

De nemcsak a szegényebb népen kell segítenünk, hanem a birtokos osztályon, mely osztály napról napra hanyatlik anyagilag. Ennek segélyére lenne az ugynevezett kisbirtokosok hitelintézete, melynek eszméje már megpendített, mi támogatjuk ez eszmét s óhajtjuk, hogy az mielőbb létesüljön. Ehhez persze nagyobb tevékenység kell, vegyék tehát az ügyet ahhoz értő szakemberek kezébe és az ország népe jólétének érdekében lépjenek ki a tettek mezejére.

Necsak beszéljünk és írjunk szép czikkeket, mely harsog a hazafias kifejezésektől, hanem a lelkesedés gyakori szalmatüzén felülzárnyalva tegyünk már valamit. Nyomasztó anyagi viszonyaink ily szomorú helyzete közepette kell, hogy mentő eszközről gondoskodjunk. Segíts magadon az Isten is segít, mondja a közmondás, mit fentebb is idéztünk, segítsünk tehát magunkon, ne csupán idegen örök beavatkozásában biznunk, hanem már egyszer „ön-erőnköböl álljon fel hazánk.”

TÁRCZA.

Köemlékek és sirhalmok.

Miként a földtannal foglalkozó bevája magát a föld gyomrába, annak rétegeit kutatja, innen kifejtkezve a magasra emelkedik, vizsgálja a hegyek fejlődésének egymásutánját, hogy bizonyosságra, alapos ismeretre juthasson: ugy a régész a történelem igazságait földeritendő, majd hagyományozott irattalan források után, milyenek a néma emlékkövek, szobrok, oltárok, főtött képek, pecsétnyomok, fegyverek, regék, ünnepek, elbeszélések; majd írottak, u. m.: ércbe, kőbe vésett feliratok, évkönyvek, oklevelek, levéltárak, írott énekek, dallamok nyomán iparkodik azokat minél inkább érthetővé tenni, kellő világosságba helyezni, az őselődök életmódját, szokásait kifürkészni; tudván azt, hogy a valódi bécsi s talált műemlékekre, nem pedig egyszerű elbeszélések, mesékre fektetett történet tünteti ki az igazságot.

Miért is, a néma őskori emlékek, miket az archaeologiai kritika is igazol, leghívebb tanui az őskor történetének, azok fokozatos leszámraztatásának. Tagadhatatlan tény, hogy az ember mint gondolkozó lény nem elégszik meg az egyszerű eseményekkel mint történet dolgokkal, hanem azok okait kutatja, s gondolkodását átvizsi a jövőre is. A rendkívüliség a földi események körébe lép, az ember, kit e rendkívüliség vagy bámu latra ragad, vagy utánzásra ösztönöz, s a ki kívánatosnak találja, hogy ezen események gyermekeire s azok ivadékaira is átszálljanak: azon helyen hol az történet, megjelent, szilárd, maradandó emléket állít; fölruházza azt a szokatlan jellegével, azaz föltünővé

teszi mindattól, mit a természet előhoz magától, s mit a mindennapi szükséglet kíván. — Az emlék bizonyos szellemi érzeménnyel tüntet fel érzéki jel által. Ez a művészet fogalma.

„Az emlék a rendkívüliség jelképe, s azon erőnek, mely a rendkívüliségben nyilvánul” (közli Kugler Kunstgeschichté iratában); neműnk az ily emléket ugy tiszteli mintha az a jelképzett erőtl át lenne hatva. Vallásos szertartások is rendeztetnek az emlék jelenteményének megünneplésére; helye, környéke századokon keresztül föntartatik, megőriztetik, tiszteltetik.

Az ősrégi emlékek egyszerű szerkezetűek voltak, s mindezen egyszerűség dacára alkatuk idegenszerűsége az ember kebelében magasztos érzeményeket keltett. Nemcsak Európában, de az egész continensen, hol csak eke, kalapács, mindent romboló ágyuk hatásától mentve lön a vidék, találkoznak a történet ily ereklýeivel. Várak, sánékok nyomai, templomok romjai, sirhalmok, menhirek vagy kőrakatok, cromlechek vagy kőkörök, dalmák vagy kőkamrák, szobrok, kő- és ércoszlopok stb. azon emlékek, melyeket az öntudatra ébredt emberiség vagy egyesek nevének, vagy bizonyos esemény emlékezetének megőrkítésére használt. Altalánosságok pedig bizonyosságul szolgál, hogy minden időben, minden égív alatt adott az emberiség szellemi szükségletének kifejezést.

Az ily emlékek közül leginkább említésre méltók a legrégebbiek, milyenek a menhirek vagy peulvanok a kelteknél; baustasteinok a skandinavoknál, hol az ily őskori emlékek épen maradtak, mert oda a rómaiak hódító hatalma s nemzetlenítő műveltsége nem juthatott.

Ily őskori emlékek közé sorozandó Jákob által Betelben föllállított kő, ki az atyai házat elhagyván, Bet-sabéból Háránba utazván Luza város mellett meghált, álmában az ur jelenék meg s azon földet mit Ábrahám

Miként állott iskolaügyünk az Árpádházi királyok alatt?

(Fölvastatott a „Kath. néptanítók székesfejérvári egylete” 1876-ik évi ápril 27-én tartott közgyűlésében, Székesfejérvárott.)

Történelmi életünk első éveai a honsszerzés dicső kora volt; csakis fegyver s folytonos harc volt a magyarnak mindennapi kenyere. De nem is csuda, hisz nem oly könnyű munka új hazát szerezni s századokra biztosítani fönlállását! Harez és háboru között nem élhetnek a tudományok: tehát hazánk e korszakában sem kereshetjük őket; annál kevésbé vehetjük rosz néven őseinktől, hogy e tekintetben hátramaradtak.

Mégis ne gondolja senki, hogy őseink egészen vadak, kegyetlenek és szép vagy nemes iránt fogékonnyak nem voltak volna; sőt legrégebb s általán szófösvény történéseink anélkül, hogy az azon kori műveltségi állapotokra csak legkisebb tekintettel is voltak volna, oly néhány sort irtak e tárgyban, melyek világot árasztanak őseinkre s melyeket lehetetlen itt elhallgatnunk. Árpádnak Etele városába történt bevonulásakor „minden hangszer és ceterák meg sipok édes zengése és a dalnokok énekeivel mulattak.” — Szintén Árpádról mondatik, hogy a Zalán elleni hadjáratban előbb beszédet tartott vitézeihez. — Továbbá a 7 magyar vezérről írja Turóczy: „E hét kapitány 7 énekét énekeltegett magáról, világi dicsőség és nevek elterjedése végett, hogy utódaik ezeket hallván, mintegy dicsékedhessenek barátaik és szomszédaik előtt.” Ezekből láthatjuk, hogy a költészet és a közzvetve a történelem e korban is kedvencz tárgya volt a magyarnak. Ha már most hozzá vesszük, hogy már Árpád csatái között is az ország szépítéséről gondoskodott, semmi esetre sem tarthatjuk őseinket oly bárdolatlan, tudatlan és barbár vad népnek, mint némelyek szeretnék velünk elhitetni; sőt ellenkezőleg a felhozottak legalább némi jeleként a műveltségnek mindig megállhatnak. — Hogy olvasni tudtak tanusítja II. Ottó német császárnak a magyarokhoz irt levele. Hogy közelük többen idegen nyelveket is beszéltek, mutatják a VII. VIII. IX. és X. század tolmácsai. Hogy pedig írni is tudtak, már maga a viszony melyben más néphez állottak, bizonyítja; mert hogyan képzelhetnők, „hogy a magyarok annyiszor, mint mentek, pusztá szóra mentek volna valamely veszedelemben forgó nemzet sege

s Izsáknak ada, neki s maradékainak igére, erre föl ébredvén mondá: „rettenetes e hely! nem egyéb ez, mint Isten háza és menynek kapuja, a követ, mely feje alatt vala emlékjelül felállítá, olajt öntvén reá s azon várost, melynek Luza volt neve Betelnek (Isten háza) nevezé.” Moz. 28. fejt. 17. vers.

Mezopotamiából visszatérvén ismet azon a helyen mint az irat megjegyzi, Moz. 35. fejt. 6. v. 7. vers, „elérkezvén Kánaán földjén fekvő Luzába, melynek Betel neve, itt oltárt építe, mivel Isten ott jelenék meg neki,” emléket állíta valószínű, mert a 20 év előtti emlékoszlop elveszett s e helyen Jákob nevé az ur Izraelre változtatá.

Mózes is azon rendkívüli eset emlékére, hogy az ural beszélt, másnap „oltárt építe a hegy alatt tizenkét emlékoszloppal Izraelnek tizenkét nemzetsége szerint.” Moz. 2. könyv. 24. r. 3. vers.

Tovább midőn Izrael népei Jordánon átmentek, tizenkét követ vettek ki Jordánból, melyeket Josue Gilgal vagy Galgalban föllállított mondván: „Ha majd kérdeznek idővel titeket, mint atyáitokat fiaitok, mire valók e kövek? Tudósítátok fiaitokat mondván: száraz feneken jött át Izrael a Jordánon” Josue 4. 20. és 23. fejt.

Homér korában is voltak köemlékek, melyek jelentőségéről ki se tudott bizonyosat. Iliásban olvasuk, hogy Patroklus temetkezési ünnepejénél Nesztor fiának, Antiochusnak ezeket mondja:

„A czél szembeszökő....

A földből száraz czövek áll ki, körül-belül ölnyi, Cserfa e vagy fenyőszál, de mely él nem korhad esőben, Megfektetve fehér két kő vagyon oldala mellett, Ott a szurdok uton körülötte sima pálya; Vagy valamely régen elholt emberfia sírja, Vagy verseny megyéül szolgált az előbbeni korban.”

Ilias fordít. Szabó István után 23. fejt. 326—330. v.

delmére? Eddig tehát csak gyanitgattunk és tapogatóztunk a nemzetünk és hazánk bölcsője fölött borongó áthatlan homályban. — Ezentúl biztos uton haladunk; mert oly korszakba lépünk, melyben a ker. kat. vallás és vele karöltve járó műveltség fölemelkedő napja szétkülde hazánkban sugarait, mely újra szülé, neme-sebbé, nagyobbá varázslá a magyart.

Szent István első magyar apostoli király fölhozá egünkre a kereszténység napját s ezzel együtt szükségkép a műveltség, a tudományosság is fel kelle hazánkban virradnia. O maga tudományosan volt ki művelve, s birta a magyarok közt tán legelső, a latin nyelvet — mondja Hartvik; vagy ha a veszprémi apóczák számára görögül kiadott okleveléből szabad következtetni, a görög nyelvet is birta. Tanárai: Adeodatus, Theodatus és sz. Adalbert püspök voltak. Hogy azonban csakugyan minden tekintetben művelt fejedelem volt sz. István, tanusítják sz. Imre fiához írt atyai intései, mely a legelső magyartól írt könyv s melyért sz. István királyt méltó büszkeséggel nevezheti itt a magyar. Ily fejedelemről, ki maga is művelt, s ki fiának kiképzésére oly nagy gondot fordított, (ő a bolognai egyetemen tudori méltóságra emeltetett; sz. Gellért püspök volt nevelője) — már előre is föltehetni, hogy e gondja alattvalóira is kiterjedt. Már pedig, hogy magasztos célját elérhesse, s a tudományok fölvirágzását ezéba vehesse iskolák föllállításáról gondoskodott, s e szempontból kell értelmezni törvényeinek ez egy fejezetét: „Tíz falu egy-egy templomot építsen Rubával a király lássa el, pap- és könyvekkel pedig a püspökök.“ S hogy István e rendeletének mily készséggel felelt meg, gyönyörűen élénk adja sz. Gellért élet-irója: „és küldött sz. Gellért a dunántúli részekre követeit és gyűjtetett tanulókat, az így összegyűjtöttek lelkészékké tévé.“ Továbbá: „Egy időben 30 megkeresztelkedett férfi járult Gellért püspök elé, kérék őt, hogy venné át fiaikat s a tudományokba avatván, szentelné papokká, kiket elfogadván a püspök, Valter mesterre bizta őket s házat mutata ki neki arra alkalmatost, hogy a grammatikai és muzsikai tanulmányokban őket oktattá, kik is rövid idő alatt nem közönséges előmenetelt tevének. Ezt látván a nemesek és nagyok, ők is fiaikat a nevezett Valterhez adák oktatás végett, hogy a szabad művészetek gyümölcseiben részesüljenek. Ezek szenteltettek föl első kanonokul sz. György monostorában. A püspök pedig nagy gonddal volt a szegény tanulókra, szerzetesekre s az idege-nekre, kiknek házához vezettettek a kisdédek, s ezek beadattak az iskolába, s oly gondosan tanítottak, hogy az éjt is nappallá tévék. Amaz első 30 tanítvány pedig olvasásban és éneklésben ki levén tanítva, a püspök ur őket felszentelte, kanonokká tette. És küldött követeit a dunántúli részre s gyűjtetett tanítókat, s az így összegyűjtöttek lelkészékké tévé. És összegyűjtöttek hozzá németek, csehek, lengyelek, francziák s felszentelvén őket, meggyéjében alkalmazá. — Valter mester pedig nagyon el látván szaporodni a tanulókat, a munka terhétől nyomatva, szóla a püspöknek: nem győzőm — ugy mond — e sokaságot mind a két osztályban, az ének és olvasásban; küldj tehát és hozass akár olvasó, akár éneklő-mestert. Küldé tehát a püspök frater Mór a király üdvözlétére, meghagyván neki, hogy egyuttal az iskolákba is bemenne, melyek akkor Székesszéfejvárról híresek valának, és hozna egy tanulókat oktatóját, hogy segítse őt (Valtert). Ki Fejérvárra érven és elvégezvén a királynál dolgát, bemene az iskolákba, hol egy bizonyos Henrik nevezetű német vala a növendékek alimestere, kit midőn megszólítá, az

beleegyezvén, könyveivel együtt ment vele a püspök-höz, ki őt kedvesen fogadván olvasómesterré tette a tanítványok közt, Valter pedig az éneklésben igaz gatta őket.“ (Toldy eredetije után). — Mily világot vet e nevezetes s bennünket fejejváriakat különösen érdeklő hely tárgyunkra! Láthatjuk őseink tanulási buzgalmat. Láthatjuk, mily híres volt már kezdetben ez iskola, miután külföldiek is messze tájról összesereglettek benne. De a mi a fő, hogy ekkor még a csanádi iskola előtt is már főállott a székesfejvári.

Ily iskolák léteztek azonban a többi püspökségek és káptalanok székhelyem is, ahol természetesen az iskolák törvényes mesterei a kanonokok voltak. Különösen megemlítendő a pannonhalmi iskola, mely egyszersmind főlsőbb iskola is volt; ez iskola a külföldiek mintájára volt szerkesztve és berendezve, melyen a szabadművészetek is tanítottak, melyekhez tartozott: 1) a grammatika a költészettel és vallástani tárgyakkal 2) a retorika (ékes-szólástan), melyhez a jogi, erkölcsi és történeti ismék tartoznak. 3) a dialektika (vitakozástan), melyhez a bölcsészet tartozott. 4) az arithmetika (számant). 5) a muzsika. 6) a geometria (mértan). 7) az astronomia (csillagászat). Ez iskola Sz.-István kegye- és figyelmének választott tárgya volt. Ezen iskola tanítványai közül különösen ki tűnik Sz.-Mór későbbi pécsi püspök, ki Sz.-István után a legelső magyarszületésű író! — Sz.-István Pannonhalmára igen szeretett ellátogatni s ott a tanárokkal és tanulókkal tudományos tárgyak fölött vitát kozni. Megjegyezték, hogy a pannonhalmi iskola tanítóit a benecések voltak, kikről Sz.-Gellért püspök írja mondja: „A nevezett szerzetesek közül volt 7 tudományos s ezek magyarul is tudtak, kik saját maguk hirdeté a népek az Isten igéjét, a vallás elemeire oktatták a fiatal nemzedéket s meg taníták a nyelvtanra, a templomi segédkezés és énekre, továbbá egyéb szertartásokra.“ Ime tehát itt van hazánkban a népiskolák kezdete!

(Vége következik.)

Levél a fővárosból.

Május 1-jén 1876.

(A nap eseménye. — Tüntetés és egy kis fiaskó. — Sz. Margit hídjá.)

„A kiegyezés megtörtént.“ „a kiegyezés bevégzett tény“ — e hír járta be a főváros minden zegét zugát a vasárnapesti órákban, s e régvárt hír benyomása uralgott azontúl a kedélyeken. Minisztereink megjöttek az ádáz harcából, nem a pajzsán, de a pajzsával; csak hogy e pajzsán a hosszú küzdelem összes „szakmányát“ is könnyedén hazahozhatták. Nem sok az. Morzsákat „engedték“ nekünk az osztrákok: mikor milliókra volt igazságos „jogunk.“ — Lesz tovább is „közös“ vámtérület, és lesz Bécsből függő „magyar“ bank, magyar-német szövegű közös bankjegyekkel. Quid hoc ad tantum sitim! Önálló magyar nemzeti bank, önálló vámtérület, szép álmjai lehettek új tiz éven át az álmadozó honfiai! Álom csupán, — mely megvalósulhat-e valaha? — szorongva gondoljuk. — De most vesszük észre, hogy nem vezércziket irunk s nemis szabad tovább — politizálnunk. Szóljon hát az ének, ha már vámtérület és bankról nem szólhat, az őket ért fáklás megtiszteltetéséről.

A függetlenségi párt fiatal óriásai, a magyar népdalárok énekétől, Patikárus Ferkó tizes zenéjétől s Parragh bácsi lelkesítő badacsonyiájától ott a „nagy komló“ ban fölhevülve, nagy tette éreztek magukban

hivatást, hazafias díkeziókra kellő ihletet, s a mit éreztek, kimondták, a mit gondoltak, kivitték. Megnyerték eszméjüknek azokat a jól mulató, lelkes egyetemi polgárokat, kik ott huzatták a fülökbe azt a mi kedvencz nótánkat: „Jaj de hunczuta a német“ — s mikor ezeket megnyerték, mi természetesebb, mint hogy biztosították a diadalt. A lelkesültség ragadós... a „komló“ hazafiaságból látogató jó pesti polgárokra is ráragadt az igazságért való nemes lelkesültség, mert hiszen „in vino veritas“ — s így jött létre a péntekesti fáklásmenet azon képviselők tiszteletére, kik az önálló vámtérület és önálló bank mellett nyilatkoztak. (Itt parenthézis közt megemlítem, mi a fejejváriakat érdekelni fogja, hogy a miniszteriumnak állhatatos megmaradását az önálló vámtérület és bank álláspontja mellett kívánó szabadelvűpárti képviselők névsorában Schvarz Gyula nevét is ott láttuk, sőt ő volt az aláírások kezdeményezője.) A fáklásmenet, a házakat és erkélyeket vérvörös szinbe borító hatszáz fáklával, Rác Pali zenéjével, s huszezerre menő kísérelő tömeggel, élükön a vigan lobogó trikolorral, — tagadhatlanul imponans látványt nyújtott. De ha a részvevők nagy többségét tekintjük, kik aligha bírtak több fogalommal a közös és önálló vámtérület közti különbségről, mint az alkalmoszerűleg „bank-kielit“ és „vám-percezet“ kiabáló pékínások, ugy a tüntetést, mely különben időszerűtlen és célteljesített is volt, habozás nélkül a felkarolt nemzeti nagy eszmékhez méltatlannak kell itélnünk. Így érthette azután oly blamázs, hogy a szabadelvű klub, melynek ablakai alatt pedig két szónok is dörgött, az egészről nem vett tudomást. A „fügetlenek“ klubja pedig a maga elveinek diadalát ünnepelte e tüntetésben, melyből meggyőződhetünk arról, hogy van még tiz és lelkesültség az ifjúságban s egy kis ribilliót ma is tudna scenirozni csak ugy, mint 48-ban, és ez mind igen jól van, csak az kár, hogy méltóbb tárgyat nem talál lelkesedésének. Mert az ellen, mit Lukács Gyula, első éves joghallgató urnak kedve jött mondani a függetlenségi klub előtt, mintha az összes egyetemi ifjúság vett volna részt a tüntetésben s jött volna „lelkésülést tanulni a függetlenségi párthoz“ — határozottan tiltakozunk, s ha még nem szóltak, szólni fognak nemsokára a lapok egyetemi polgárok egy nyilatkozatáról, mely elmondja az igazsághoz híven, hogy az egyetemi ifjúság sem nem kezdeményezte, sem nem rendezte — mint ilyen — a fáklás tüntetést. E nyilatkozatot eddigelé hatszázán irtuk alá, mi bizonyára tekintélyes szám a tüntetésbe beléheceztelt, komlóbeli hatvan egyetemi polgárral szemben. S erről e helyen legyen elég ennyi. Előbb politikába, most majd polemia bonyolódhat. Csak újságot nem írhatok. Nagyon hálátlan az én szerepem. Pedig van újság elég, miről még nemis irtak az „újságok.“ De hát szerdán délután óság lesz az is. Már tudnillik a Szent-Margit híd megnyitási ünnepele.

Mi pestiek csak ugy dobálódunk az ezerekkel ne bankjegyet tessék érteni. — Most ismét azzal kezdetném, hogy hány és hány ezerre menő embertömeg leste vasárnap 10 óráról kezdve a pont 12 órakor végbement ünnepelet, mely tisztán polgári színezetű volt. Ma már a „Magyar Állam“ fájdmájára „beszentelés“ nélkül sem dölnék össze azok a profán hidak. — Pár ezer forintba került a híd fő s az egész híd földszítése, mely Lehmann mester kezét dicseréte. Szóljak a pár száz zászlóról, a babér- s tölgylevelgírlanokkal díszített vasoszlopokról, melyek országnak címecit viselték? Szóljak a díszőrséget képező katonaság s a sorfalat alkotó kétszáz díszruhás konstáblerről? Szóljak

Itt a költő ugy szól, mint a feledés tengerébe süllyedt mult maradványról

Hazánkban Nyitra megyében, Nyitra és Privigye között van egy igen régi hatfaluból álló sajátosság, leginkább az ő friez nyelvhez hasonlító német szójárást beszélő telep, kik „handerbulzok“ név alatt ismeretesek „Krikkelhaje“ jobban „Kiegerhain“ főhelyük, ennek piacznál emelkedik egy 8 ölnyi durva szikladarabokból összeillesztetett csonka kup, melyet „Rabenstein“ névvel neveznek, erről a monda tarja, hogy tetején kincset lehet találni, ez legrégibb kőemlék Magyarországn.

Kőoszlopot, mint örökké maradó jelvényt emeltek a hunok Százhalmon, hol százazernél több hun ásztatá vérvél a csatatért s hol százhuszonhat halomba temeték elvérzett bajtársaikat, e hely volt a kun temető városa (Necropolis) vagy temető hely, mi egész környékével Keve házának hívaték, utóbb a kunokhoz állott szász Detrét, valamint 454 évben élni megszünt Attilát is szinte itt temeték el, Erdi (Luczenbacher) János 1847 ik évi magyar Atad. értesítő 284. lapján. „A kunok e nagy temető téren kőoszlopot is emeltek örök emléktül, ez elenyészett, vagy a föld borítá el,“ ugyanott 285-ik lapon.*)

Európa az atlanti oceantól egész az Uralig, Azsia a siberiai síkságtól egész az indiai tengerig, Afrika, Amerika is sűrűen vannak, nemesak kőemlékekkel, de sirhalmokkal is megrakva.

Ósrégi szokás volt az elhunytak fölé halmot emelni, habár nem minden ósrégi halom rejt sirt magában. Mózes 1. könyv. 31. rész. 46. v mondja Jákob rokonainak: „Hordjatok köveket és egy nagy halmot

*) Thurózi pedig Chron. P. I. Cap. 11. 12. írja: „Humni a prisco desciscentes more, solas super congestum terrae tumulum, columnas sepulchrales cippisque erigebant.“

csinálnának.“ 52. v. „És a halom s ezen emlékkő bizonyosság szolgáljon, hogy nem megyek ezen rakáson és ezen oszlopon túl hozzád, te sem jössz ezen rakáson és ezen oszlopon túl hozzám rosz szándékból;“ mégis a szorosán vett emlékdombok száma elvész a sirhalmok sokasága között.

A görög s latin írók több temetkezési halomról tesznek említést. Diodor szerint Semiramis férjét a városban temetetté s a sir fölé roppant halmot emeltetett.

Pausanias mondja: Laius, Oedipus atyjának sirjára dombot alkotott.

Trójai háboruban Tydeust és Lycust halmok alá temeték; Hector temetéről írja Homer Ilias 24. ének 797. versében s a következőkben:

„Hőszíni esontjait összeszedék testvérei s társai

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

valaki ez ósrégi scytha s hun szokásról meggyőződni akar, nézze meg a százhalmi huntemetői sirhalmokat, melyekben ős hunatyáink tetemei fekszenek, tudós régészünk dr. Romer Flórian, valamint e sírok írja ily halmokat megásvatván, azokban nagyszámu termékő rakat között, megégetett tetemek, tömérdek hamu, szén és cserép fordul elő, bronz fibulák, csatok, gombok, sok szúndarab elolvadt rézzel volt borítva, a nagyra kásu hamuból következtetni lehet, hogy egy-egy halomban ötven hatvan holt volt elégetve mi rendkívül esetre mutat. Néhány lépésnyire e Százhalmonktól emelkedik a maga nemében talán egész Európában egyetlen egy Ceita-sáncz, mi barbar sáncznak is nevezetik, hossza száz ölnél tovább nyulik, magassága 6—7 öl, ide e sánczok mögé vonultak az őslakók üldözö ellenektől megszabadulandók, hol is bátran meghúzódhattak s bármily erő ellen könnyen megküzdhetek. hátulról a Dunamentében emelkedő 25 ölnyi magas hegy, elülről s oldalról az anyyi századokon keresztül is minden viharral daczoló sánczok védék őket.

Minthogy hazánkban minden nyomon történeti emlékre bukkanunk, igen célszerű s a történettudomány gyarapítására hasznosabb lenne a kutatásoknak és buvárkodásnak nemzeti irányt adni, s felhagyván (bár nem véglegesen) a már ugyanis eléggé kibányászott görög és római régiségek örökös kutatásával, több figyelmet és gondot fordítanánk a nemzeti ókor emlékeire, mely célra legtöbbit várhatni hazánk sok vidékein nagyszámmal található régi sirhalmok ásátásából, mert ezekben föllelhetnök őseink, sőt hazánk legrégibb lakóinak is, házi- és hadi-eszközeit, miknek rendszeres összeállítás, a művelődés és polgárisodás fokokintii haladását s korszakait állítaná szemünk elé.

Kereskényi Gyula.

a hid belső oszlopai előtt horgonyvetett, gyönyörűen díszített, nagy dunai gőzösökről, melyek egyike a Magyar birodalom, másika Ausztria összes tartományainak színet képviselő zászlókkal tisztegett? Szóljak a „generalmarsch” hangjainál érkező József főherceg, ő felsége képviselője s az öt követő sorhadi és honvédelmi tisztikar fényes egyenruhájáról, miknek látára a nap is kibúj a fellegek megől? Szóljak a kormány, főrendiház, a képviselőház, az akadémia magyar díszruhás tagjairól, vagy a hid építője, a Párisból egyenesen a megnyitás ünnepéjére ide utazott De Gouen Ernő ur frakkjáról, a becsületrend nagy szalagával s galambszin keztüiről? Szóljak a főpolgármester s Pécsy miniszter beszédeiről? Nem szólok, mert mindez csak az esti lapok megjelenéig lesz újság, s holnapután senkisé is olvasná szívesen. „Szent Margit hidját ő felsége a király nevében ezennel megnyitottak nyilvánítom, — voltak a miniszter végszavai, s azzal a hidra léphetett a közönség, melyen egy hétig vám nélkül lehet gyalogoknak közlekedni. Tegnap azonban már félünk kellett, hogy nagyon is megpuhul a leves, meg a nap is melegen sütött, szemle utunkat tehát máskorra halasztottuk. Mihelyt megtettük, erről is, egyebekről is — legközelebb. Szentirmai.

Nyilatkozat.

A legközelebb fellépett takonykór dr. Schaller urnak kedvező alkalmat szolgáltatott, hogy a közivatalban álló orvosokat régi szokása szerint megtámadja. Az esetet e lapok részletesen közölték, és ámbár a reám vonatkozó adatok tévesek voltak, még sem szólaltam fel, mert a hírlapi polemikának barátja nem vagyok. De miután dr. Schaller ur ellenem intézett vádjait ezen közleményre alapítja, kénytelen vagyok azt igazolásom végett helyreigazítani. Ugyanis nem áll az, hogy Fekete József két szolgáját gyógykezelés végett a városi kórházba hozták, mert azokat nem élve és gyógykezelés végett, hanem halva és eltemetés végett hozták a kórházba; ennél fogva Fekete Józsefnek egy beteg szolgáját sem volt alkalmam láthatni. Miután pedig gyakran megtörténik, hogy a rokonok nélkül elhaltakat temetés végett a kórházba szállítják, és miután ezen két egyén néhány heti időközben hozott be, yanura vagy feljelentésre semmi indokom nem volt. Szintugy nem való az, hogy Fekete József egy cselédjét titokban temette volna el, és hogy jelenleg észlelés alatt levő cselédjei közül egyik takonykórban szenvedne.

Székesfejérvárott 1876. május 1-jén.

Dr. Fanta Adolf, városi főorvos.

Hatósági élet.

Fejérmegye bizottságának május 1-jén tartott rendes közgyűlése.

Elnök: Szögyény-Marich László; jegyző: Bóné Géza megyei főjegyző. A bizottsági tagok nagy számmal jelentek meg.

Elnöklő főispán ur üdvözlö a szép számmal egybegyűlt megyei bizottsági tagokat, felemlíti, hogy a múltkorai közgyűlésen az országos fájdalom vegyült a bizottság sorai közé, most pedig a nagymérvű az árvíz által okozott anyagi csapások nehezédnek súlyosan reánk. Az árvíz csapása ugyan megyénk lakóit csak kevésé sújtotta, de a nemzet testén ejtett nagymérvű súlyos veszteséget mindnyáján azért nehezen érezzük. A kár itt is nagy, de nem oly súlyos mint egyebütt. Kiemeli, hogy a vizár alkalmával páratlan tevékenysége által kitünt Tassy Béla szolgabíró, ugy Zalay Alajos és Barnaffy Balázs; nemkülönben a vizár által sújtott községek lelkeszei és előjárói mindent megtettek, mit csak lehetett. A vizár áldozatául emberélet ugyan nem esett. Bővebben különben erről az alispáni jelentésről, mely egy tekintetben ismét hiányos, mert a megyei alispán ur működéséről nem szól, ki pedig a vizár alkalmával szintén nagy buzgalmat fejtett ki.

A vizár alkalmával magukat kitüntetett ezen egyének nemes buzgalma s tevékenységéért a közönség nevében elismerését fejezi ki.

Ezen kedvezőtlen eseményekkel szemben örvedeteset felhozni alig lehet, mert a tisztikar pontos működését joga van elvárni a bizottságnak, de különben is dicsérendő szorgalom és pontossággal működött az egész tisztikar. A mi pedig anyagi viszonyaink és a közállapotok javulását illeti csak a reményeségek országába tartozik s a jövő fátyla borítja még; felemlíti, hogy a bizottság legtöbb adófizető tagját, jótékony s hazafiság által érdemeket szerzett férfit veszített; Gaál Lajosban a megyei ügyek derék harcuzosát; Tóth Istvánban a veterán s szepőlten jellemű férfit veszít a megye, ugyszintén egy tevékeny tagját a bizottság Marsovszky Camilban. Ezek hunytak el a közelebbi gyűlés óta, kiknek nevei s érdemei a tisztelet s elismerés emlékeztetével fognak megörökítettetni.

Felemlíti végre azon intézkedéseket, melyek a pénztárnok elhunytával tétettek s figyelmezteti a bizottságot, hogy ezen állás mai nap fog betölteni. E tekintetből a szavazatszedés eszközlése végett a szavazatszedő küldöttséget kinevezi.

Ezután a pénztárnoki állásra kijeleli Korniss Antalt, Lőrincz Károlyt s Herold Istvánt. Közfelkiáltással megválasztott Korniss Antal főszámvévő.

A megüritült főszámvévői állomásra szavazás utján megválasztott Udvardy Sándor árvaszéki számvévő. (Beadott 141 szavazat; ebből Udvardy Sándor 82, Udvardy Ferencz 69 szavazatot nyert, tehát 11 szótöbbség volt a különbség.)

Árvaszéki számvévőnek megválasztott Podhorszky Nápoly közgyám, ki is 134 szavazatból 72 szavazatot nyert. Kupecz József 61 szavazatot kapott. — Közgyámnak megválasztott Kupecz József 54 szótöbbséggel. A megválasztottak az esküt letették.

Főispán ur által tiszteletbeli aljegyzővé kinevezett ifj. Kolossváry Miklós, ki a tisztí esküt azonnal letette.

Ezután felolvasott a részletes s tapintatosan összeállított alispáni és megyei árvaszéki jelentés, mindkettő tudomásul vétetett. (Vége következik.)

Hirek.

— **Városunk bizottsága** a hétfőre hirdetett közgyűlést csak kedden tarthatta meg, miután a meghívó jegyeket elfeledték kiküldeni. — A gyűlés folyamáról jövő számunkban hozunk tudósítást.

— **A lövöldét** vasárnap, f. hó 7 én fogják ünnepelesen megnyitni társasbóddal, tombolajátékkal és tánczsal. A mulatság rendező bizottság minden lehető el fog követni a közönség szórakoztatására. E hírrel kapcsolatban megemlítjük, hogy a lövöldei vendéglőt Pauer Eliza asszony vette át, ki ezeltől a budai lövölde vendéglőt birta bérbe.

— **Elöléptetés.** Worszikovszky városunkban is barátságos indulata által jól ismert és szeretett 69 ik gyalogezredbeli őrnagy a tavaszi előléptetések alkalmával alezredesnek nevezetett ki. A derék katona ezen előléptetése felett őszintén örvendünk.

— **Pénzes Ferencz ertől** a lemult 3 óra vonatkozó időjárás s légtüneti észleleteket megkaptuk, lapunk legközelebbi számában az érdekes adatokat közölni fogjuk.

— **A tableaukban résztvevők** közül többen, mint mult számunkban jeleztek lefényképeztették magukat ugyanazon jelmezben és állásban, mint a tableaukban résztvettek. A fényképek igen sikerültek. A lefényképezettek névsorát már mult számunkban is közöltük, kiegészítéssel megemlítjük, hogy közelebb Gorcey Marietta comtesse is a Saba királynőben viselt öltönyben és helyzetben vetette le magát. Igen sikerült a kép, annál inkább, mert a comtesse kedves és szende alakja is emeli becsét, művészi kivitelű gyönyörű másolata a szép eredetinek. Közelebb leveteti magát Bóné Géza ur is mint Rembrandt, óhajtható volna ha a szereplők közül minél többen levetetnék magukat.

— **Nehai báró Sina Simon** megyei birtokosért Érdén ünnepeles gyászmise tartott április 26 ikán, melyre nagyszámu közönség jelent meg. Kereskényi Gyula ur igen szép beszédben emlékezett meg az elhunyt érdemeiről. Ugyan e hó 24 kén Károly János tétényi plebános ur tartott gyászmisét a boldogultért Diósdon, ki szintén szép beszédben méltányolá mind az elhunyt mind családja gazdag érdemeit.

— **A helybeli „Vörösmarty-kör”** folyó hó 6 án mint Vörösmarty szobra felállításának évfordulóján este 7 órakor saját helyiségében felolvasási estélyt rendez, melyre a kör tagjai és a közművelődés minden barátjai ezennel meghívatnak. A felolvasást társas vacsora követendi, az abban résztvenni kívánók tisztelettel felkéretnek, hogy a vendéglős tájékozhata tekintetéből Szekerák Vince társulati pénztárnok urnál, valamint a kör helyiségében e célra kitett aláírási ivre neveiket feljegyezni sziveskedjenek. — Székesfejérvárott 1876. május 1-jén. — *Az igazgatóság.*

— **A megyei bizottsági közgyűlésben** Deák szobor javára 138 frt. gyűlt egybe.

— **A consortium ügye,** mint értesültünk csendesen, de gyarapodik, közelebb már fog néhány megbízott felmenni, hogy ott ruha és könyvtár beszerzése iránt rendelkezzenek. Bizony itt az idő tevékenységre, mert már a színház kibérlésére hirdett pályázat határideje közeledik.

— **A megyei gyülesterem** számára Deák Ferencz nagy hazánkba arcképének megszerzése lett elhatározva. Az arcképet Pálik hazai festő készíti s 600 frtba fog kerülni.

— **Régiségárunk tárgyai** szaporodni fognak, mihelyt az egylet működését megkezdendi, eddig is már tárgyak nagy számmal adattak, most pedig még inkább szaporodnak. Az egylet első teendője leendő helyiség szerzése, hogy ott a tárgyakat kiállithassa, mert ezáltal fog céljának kiválólag megfelelni.

— **Gyorsaság.** Ismét egy adatot küldtek be hozzánk a gyors postai közlekedést illetve. Szabadbattyán közszébe e hó 16 án lett Székesfejérvárott egy levél feladva s a közönség daczára 18 án este lett csak kézbesítve s daczára annak, hogy nyiltan rá volt téve miszerint hivatalos ügybe ment, mégis 2 kr. költség kéréstett.

— **A megyei bizottság** e hó 1 én tartott ülésén a bizottsági tagok a szokottnál nagyobb számmal je-

lentek meg, mert a mai közgyűlés egyszersmind tisztválasztó ülés is volt. Volt az ülésen három szavazás az elsőn 141, a másodikon 134, a harmadikon 124 szavazat lett beadva; mily csekély szám ez, ha tekintetbe vesszük, hogy a megyei bizottság 348 tagból áll, melyhez még a tisztikar is járulván 370-et tesz ki. Szavazás után a tisztikaron kívül alig maradt valaki a teremben.

— **Pótujoncozás** volt városunkban ápril 29-én. A megvizsgált 12 idegen és 2 városbeli hadköteles közül kettő vált be regrutának.

— **A szőlőbeli munkálatok** most már általánosn megkezdődtek s városunkból nagy számmal járnak ki már a közkedveltségü helyre, különösen ünnep és vásárnapokon vannak kün nagy számmal. Ez ellen ugyan kifogásunk nem lehet, de társas életünk ébren s élénken tartása szempontjából mégis jó lenne, ha mulatóhelyeink is legalább látogatottabbak lennének s közönségünk lövöldénk iránt nagyobb figyelemmel viseltetne.

— **A védőegylet eszméje** támadt fel újra hazánkban a honi-ipar fejlesztése védelmére. Megemlítjük, hogy ezen eszme már a forradalom előtti években e megyében szép felkarolásnak örvendett. Megyénkben 6 vidéki osztály volt, de hogy mely székhelyekkel nem tudjuk, annyit tudunk, hogy Rácalmáson is volt egy vidéki osztály, melynek jegyzőkönyvei még megvannak. Kívánatos volna az erre vonatkozó adatokat már multunk catura története szempontjából is összegyűjteni.

— **A hazi-ipar érdekében** a mozgalom erőlesen folyik országszerte s nálunk is a szép és hasznos eszme viszhangra talált. Mielőbb kellene ez eszmet valósitani hogy mielőtt szalmatüzként elpárologhatna maradandó nyomokat hagyva.

— **Wittmayer Mihály** sooskúti jegyző 13 éves Terézia leánya, ki Pesten a „szeretet testvérek” nőnöveldéjében mint tanuló felvéve volt, folyó hó 28 án három napi szenvedés után „roncsoló toroklobban” elhunyt. Béke hamvaira!

— **Talált gyermekhulla.** Tegnap reggel az ugynevezett „Röh-kert” mellett elvonuló csatornából egy 4 éves leánygyermek hulláját vonták ki. A szerencsétlenül járt gyermek már kedd óta tünt el a szülői házból, s valószínű, hogy akkor beleesett a folyóba mert hullája már bomlásnak indult. A szegénykének neve: Megyeri Julcsa.

— **Dr. Kemény Kálmán** rácalmási közbirtokos s t. szolgabíró ur, 45 darabból álló igen érdekes római s egyéb különemű érmeit a történelmi s régészeti egyletnek adományozta, mely nemes adományáért fogadjja az egylet választmánya köszönetét.

— **A ki nem akar katona lenni.** Rosenberg Mór helyben tartózkodó és váci illetőségü hadköteles avató ívét Vác város hatósága városunk hatóságához küldé át; Rosenbergnek ápril 29-én tartott pótujoncozásnál kellett volna a sorozó bizottság elé állani, hanem bizony ő nem jött el, hanem küldött maga helyett valami kucséber féle embert, ki aztán jó szóért, no még egy kis angariáért oda állott a sorozó bizottság elé, kiadván magát Rosenberg Mórnak. Azonban az ipse kissé gyanusnak tünt fel; becses czifferblattján is többet mutatott már az idő óramutatója, mint 20 évet, s a bizottság ebbeli kételét közölte is az al Rosenberggel. De ez nem egy hamar ijedt meg, hanem esküdözött, hogy ő az igazi hadköteles, ha nem hiszik, ugymond, vigyék át Vácra, ott majd megmondják, hogy ő az a kit keresnek. At is kísérték Vácra, de bizony ott nem ismerték Rosenbergnek, visszakisértették s az itt tartott vizsgálatból kitünt, hogy ő csehországi szabólegény volt. Azonnal letartóztaták.

— **Halálozás.** Horváth Ferencz gazdag megyei földbirtokos mult hó 29 én élte 76 ik évében hosszas betegség után elhunyt Székesfejérvárott. Hült temetési e hó 1-jén tétettek Rácalmáson örök nyugalomra. — Béke poraira!

— **Veszprémmegye** alispánjává Bezérdy Gyula h. főjegyző, főjegyzővé Körösy Mihály aljegyző választott meg egyhangulag a május 1-jén tartott közgyűlésen.

— **A városi és megyei** régiségtár javára a közelebbi napokban következő ajándékozások történtek: Lits Gusztáv ur 1 db. Antoninus Pius corintusi rézérmet (érdi lelet); Stampf Mihály ur 1 db. Teleki László-féle emlékérmét; Keresztes Károly ur 3 db. ezüstérmét; Fekete Gyula ur 1 db. Lipót-féle ezüstérmét; Kovács Géza ur 1 db. I-ső Zsigmond féle lengyelérmét és Schaffer Ferencz ur 1 db I-ső Lipót féle ezüstérmét.

— **Rövid hírek.** A pannonhalmi ős monostor templomának restaurációja közel áll a befejezéshez, a templomot a primás szenteli fel. — Pápan atletikai klub alakult. — A philadelphiai közkiállítás ünnepélyes megnyitása május 10-én lesz. — Pest megye monographiája a hatóság által adatik ki. — A marosvásárhelyi tűz alkalmával egy Wertheim szekrényben levő pénz törékeny hamuvá lett. — Windisgrätz hercege a magyar szabadságharczban szarnoksága és nagy csatavesztései által híres német tábornagy elhunyt. — Vasárnap d. u. az összes lóállomány orvos rendőri vizsgálat alá vétetett.

Szerkesztői üzenetek.

Szentirmai Pest. Az említett közleményeket kérjük, a küldött közleményeket közöljük. Üdvözöljük.

Cz. B. Pest. Leveledet várjuk!

Felelős szerkesztő: Hattyffy Dezső.

H i r d e t é s e k.

Pályázati hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város hatóságánál szerzett mértékitelesítő állomás üresedésbe jövén — ezen 1 frt. 50 kr. napidíj valamint a szedendő hitelesítési díjak 10% krjával kapcsolatos állomás betöltésére a városi tanács által ezennel pályázat nyitattik minél fogva felhívtnak mindazok, kik jelzett állomást elnyerni óhajtnak, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal szerelt folyamodványaikat folyó 1875-ik évi május hó 5 ig a városi köztörvényhatóság ígató hivatalánál nyujtsák be annál bizonyosabban, minthogy a netán később jelentkezők igényei figyelembe vétetni nem fognak.

Székesfejérvárott 1876-dik évi april hó 21 kén tartott tanácsülésből.

Novák Kálmán m. k.,
polgármester.

Árverési hirdetmény.

A székesfejérvári e. f. kir. teletörvényszéknek 11,210. szám alatt végzése alapján közhírré tétetik, miszerint Herold István, felperesnek Matusch Jánosné helybeli lakos alperes elleni 1000 frt. tőke s járuléka erejéig követelése tárgyában lefoglalt és a székesfejérvári 1435. sz. tjk. A + 1. sor 35. hrsz. a. ház 2600 frt. A 2 ik sorsz. a. vizesrét 197 frt. A 3 ik sorsz. a. szárazrét 110 frt. A 8 ik sorsz. alatti szárazrétnek 189 frt. egy a székesfejérvári 3843. sz. tjk. foglalt szőlőnek 1340 frt. becsértékben végrehajtás utján leendő elárverezése elrendeltetik, s ennek foganatosítására határidőül 1876. évi május 11-ik d. e. 9 órája a megyeháznál azon kijelentéssel tüzetik ki, hogy ezen árverésen a fekvőség becsáron alul 10% bánatpénzképeni letétele mellett el fog adatni.

Az árverésnek több feltételei a kiküldött kir. tszéki végrehajtó Tuboly István urnál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzalogos hitelezők, kik nem ezen tkvvi hatóság székhelyén vagy közelében laknak, felszólítatnak, hogy a vételár felosztása alkalomával leendő képviseltesük végett e hatóság székhelyén megbizottat rendeljenek, s azok nevét és lakását az eladásig jelentsék be ellenkező esetben a hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviselteni.

Vége a perrendts 433. és 466. §§ hoz képest felhivatnak mindazok, kik a fentebb irt javak iránt tulajdoni vagy elsőbbségi jogukat érvényesíthetni vélik igénykeresetüket a hirdetmény közzé tételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt ezen tkvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok a végrehajtási árverés foganatosítását nem gátolván, igénylők egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani.

Kelt a székesfejérvári kir. törvényszéknek 1876. évi március hó 17-én tartott tkvvi üléséből.

Faith János,
kir. tkvvezető.

Árverési hirdetmény.

A székesfejérvári e. f. kir. teletörvényszéknek 13,469. sz. alatti végzése alapján közhírré tétetik, miszerint Dienes Ferencz felperesnek Szüts Pál alperes elleni 1140 frt. tőke s járuléka erejéig követelése tárgyában lefoglalt és megbecsült ingóságok és a baracska 264. sz. tjkvben foglalt és 2000 frtra becsült ingatlanokból Szüts Pált illető részre és az ugyanottani 265. számú tjkvben foglalt és 2000 frtra becsült ingatlanságra végrehajtás utján leendő elárverezése elrendeltetik s ennek foganatosítására I ső határidőül 1876. évi május 29 ik napja, szükségesetében II ik határidőül 1876. évi jun. hó 30-ik napjának mindenkor d. e. 9 órája Baracska községhezánál azon kijelentéssel tüzetik ki, hogy a második árverésen a fekvőség becsáron alul 10% bánatpénzképeni letétele mellett el fog adatni.

Az árverésnek több feltételei a kiküldött kir. tszéki végrehajtó Tuboly István urnál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzalogos hitelezők, kik nem ezen tkvvi hatóság székhelyén vagy közelében laknak, felszólítatnak, hogy a vételár felosztása alkalomával leendő képviseltesük végett e hatóság székhelyén megbizottat rendeljenek, s azok nevét és lakását az eladásig jelentsék be, ellenkező esetben a hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviselteni.

Vége a prdt. 433. és 466. §§. ahoz képest felhivatnak mindazok, kik a fentebb irt javak iránt tulajdoni vagy elsőbbségi jogukat érvényesíthetni vélik, igénykeresetüket a hirdetmény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt ezen tkvvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok a végrehajtási árverés foganatosítását nem gátolván, igénylők egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani.

Kelt a székesfejérvári kir. törvényszéknek 1876. évi mártius hó 20 án tartott tkvi üléséből.

Faith János,
kir. tkvvezető.

H E L Y V Á L T O Z T A T Á S.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy

czipész-üzletemet

Grundböck-féle házból, Szent-György naptól fogva, saját házamba tettem át — viziváros zöldfa-utca 22-ik szám alatt, a három sarok mellett.

Ugy a helybeli, mint vidéki megrendelések pontosan eszközöltnék.

Ónás János.

Főnyeremény 375,000 német Állami márk.

Uj Szerencse ajánlat!

A nyereményekért felelős az állam.

Meghívás a Hamburg város által rendezett sorsjátékra mely alkalommal

7 millió és 770,000 állami márk fog biztos nyereményekül kisorsoltatni.

A nyeremények e tettele előnyös pénz-sorsolásnál, melyre csak 81,500 sorsjegy adatik ki, a következők: Egy nyeremény 375,000 Állami márk. 250,000; 125,000; 80,000; 60,000; 50,000; 40,000; 36,000; 4-szer. 30,000; és 25,000; 5-ször 20,000; 21-szer 15,000; 12,000; és 10,000; 26-szor 6000; 56-szor. 4000 és 3000; 206-szor 2500 és 2400; 415-ször 1500 és 1200; 1356-szor 500, 300, 250; 27,456-szor 200, 150, 138, 124, és 120; 13,839-szer 94, 76, 67, 50, 40 és 20 mk. melyek néhány hó alatt 7 sors-atban bizonyosan kihuzatnak.

Az első nyeremény-huzás hivatalosan ez év február 2 és 3-ikára lett kitűzve, ehhez sorsjegy kapható és pedig:

- 1 egész eredeti sorsjegy csak 3 frt. 40 kr.
- 1 fél " " " " 1 frt. 70 kr.
- 1 negyed " " " " frt. 85 kr.

és ezen az államtól biztosított sorsjegyek (nem a betiltott igyvenyek) a pénzék bérmentes beküldése vagy utalványozása után általunk a legközelebb helyre is eszközöltnék. — Mindenki, ki nálam ezen sorsjegyekből vesz, kap egy játéktérlet ingyen épen úgy a rendez hivatalos huzási lajstromok is kéretlenül elküldetnek. A nyeremények kiizetése és azok szétküldése általunk pontosan titoktartás mellett eszközöltnék. A rendeléseket a pénzrel vagy ajánlott levélben vagy pedig posta utalvánnyal legczélszerűbb küldeni, de mindenesetre

15-ik májusig.

Azért bizalommal forduljanak megrendeléseikkel
idősb Heckscher Sámuel
bank- és váltó-üzletéhez Hamburgban.

Árverési hirdetmény.

A székesfejérvári e. f. kir. teletörvényszéknek 1371./tk. 76. sz. a. végzése alapján közhírré tétetik, miszerint az Ercsi és vidéke takarékpénztár mint felperesnek Liebich József és neje ercsi lakos alperesek elleni 3100 frt tőke és járuléka erejéig követelése tárgyában lefoglalt, és az Ercsi 829. sz. tjkv. A I. 1—11. sorsz. a. 1/4 teleknek 1000 frt., ugyanott A + 1. sorsz. a. házra 333 frt., a 874. sz. tjkv. A I. 1—12. sorszám a. 1/4 teleknek 1000 frt., a 907. sz. tjkvben A I. 1—13. sorsz. a. 1/4 teleknek 1000 frt. végre az 1012. számú tjkv. A I. 1—10. sorszám a. 1/4 teleknek 1000 frt. becsértékben végrehajtás utján leendő elárverezése elrendeltetik, s ennek foganatosítására I ső határidőül 1876. évi június hó 22-ik napja, szükség esetében 2-ik határidőül 1876. évi július hó 27 ik napjának d. e. 9 órája Ercsi községhezánál azon kijelentéssel tüzetik ki, hogy a 2 ik árverésen a fekvőség becsáron alul is 10% bánatpénzképeni letétele mellett el fog adatni.

Az árverésnek több feltételei a kiküldött királyi tszéki bíró t. Szinovác Gyula urnál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzalogos hitelezők, ki nem ezen tkvvi hatóság székhelyén vagy közelében laknak, felszólítatnak, hogy a vételár felosztása alkalomával leendő képviseltesük végett e hatóság székhelyén megbizottat rendeljenek, s azok nevét és lakását az eladásig jelentsék be, ellenkező esetben a hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviselteni.

Vége a prdt. 433. és 466. §§-aihoz képest felhivatnak mindazok, kik a fentebb irt javak iránt tulajdoni vagy elsőbbségi jogukat érvényesíthetni vélik, igénykeresetüket a hirdetmény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt ezen tkvvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok a végrehajtási árverés foganatosítását nem gátolván, igénylők egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani.

Kelt a székesfejérvári e. f. kir. törvényszéknek 1876. évi april hó 14 én tartott tkvi üléséből.

Faith János, kir. tkvvezető.

Ertesítés.

A Glük Izidor-féle csódtömege; nádor-utca Stéger-féle házban és átellenében a Námcsy-féle házban levő I-ső székesfejérvári 27 kros üzletének árukészlete a legolcsóbb áron elárúsítatik. Mely alkalommal a n. é. közönségnek olcsó áron alkalma nyilik a jutányos bevásárlásra.

REISINGER LAJOS,
buzapiacz Ifam vasy-féle ház.
Van szerencsém a nagy évd. közönséggel tudatni, miszerint régebben fenálló kalapos-üzletemet nagyobbítva, divatárny-üzlettel kapcsoltam össze, hol minden e szakba vágó tárgyak a legnagyobb dívat szerint a legolcsóbban s izletesen kiállitva a legújtanysabb árakon kaphatók. Szalmakalapok tisztításra s ujja alakításra elvállaltatnak barra s fekete színben. A nagy évd. közönség szives pártfogásáért ösd
Reisinger Lajos.

Nyujtsd a szerencsédnek kezéd!

375,000 állami Mark,
vagy 218,750 o. é. frt. főnyereményt

nyujt a legujabb nagy pénz kisorsolás, mely a magas kormány által engedélyezve és biztosítva van.

Az új terv előnyös beosztása akként van, hogy kevés hónap alatt 7 kisorsolásban 43,400 nyereménynek bizonyosan ki kell jönni, e között a 375,000 Mark, vagy 218,750 frtos nyeremény is, továbbá:

1 Nyerem. M. 250,000,	6 Nyerem. M. 15,000,
1 " " 125,000,	7 " " 12,000,
1 " " 80,000,	11 " " 10,000,
1 " " 60,000,	26 " " 6000,
1 " " 50,000,	55 " " 4000,
1 " " 40,000,	200 " " 2400,
1 " " 36,000,	412 " " 1200,
3 " " 30,000,	621 " " 500,
1 " " 25,000,	700 " " 250,
5 " " 20,000,	24350 " " 138,
	stb. stb.

A huzás hivatalos napjai már rendszeren megállapitva lettek.

Ezen nyeremény-huzáshoz sorsjegyek kaphatók és pedig:
1 egész eredeti sorsjegy csak 6 Mark 3 1/2 frt.
1 fél " " " " 3 Mark 1 3/4 frt.
1 negyed " " " " 1 1/2 Mark 90 frt

Minden hozzánk beküldött megbizások postaküldéssel, utalványozással vagy utánvetellel a legnagyobb pontossággal lesznek elintézve és minden megrendelő a megrendelt eredeti sorsjegyet tölem kapja meg.

A megrendelésekhez rendszeren egy hivatalos játéktérlet szolgálunk, épeny minden huzás után a huzási-lajstromot kéretlenül bérmentve megküldjük.

A nyeremények kiizetése azonnal az állam felelősege mellett akár postailag, vagy számos összeköttetések miatt általunk Osztrák Magyarországon bármely nagyobb piacain is eszközöltnék.

Vállalatunkat mindég szerencse kísérte számtalanszor lönek különféle főnyeremények az általunk eladottakból lüzuzva.

Egy ilyen a legszolidabb alapon nyugvó vállalatot az ember mindég a tömeges pártfogás reményében nyit meg, kérjük tehát, hogy a megbizásoknak mindkép eleget tessünk, azokat legközelebb május hó 15-eik beküldeni sziveskedjenek.

Kaufmann és Simon,

bank- és váltó-üzlete
Hamburgban.

Vesz és elad mindenféle államkötvényeket, vasuti részvényeket, kölcsönjegyeket stb.

U. i. Üzletünk iránti szives bizalmukat megköszönve azt a jövőben is iparkodni fognak megelégedésre kiérdemelni.

Fentebbi.